

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
The Effectiveness of Educational Management According to Basic Education
Standards Of Schools Under Phetchaburi Primary
Educational Service Area Office 2

ปุณณภัทร เชษฐศิริ¹ และ พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์²

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี^{1,2}

Punnaphat Chetthasiri¹ and Pongsak Ruamchomrat²

Kanchanaburi Rajabhat University^{1,2}

Corresponding Author, Email: punnaphat.chet@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 272 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านคุณภาพของผู้เรียน และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

* ได้รับบทความ: 26 พฤษภาคม 2566; แก้ไขบทความ: 1 มิถุนายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 5 กันยายน 2566

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการจัดการศึกษา; มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน; ขนาดสถานศึกษา

Abstract

The research aimed to study the effectiveness of educational management according to basic education standards of schools under Phetchaburi primary educational service area Office 2, classified by schools size. The sample consisted of 272 administrators and teachers in schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2, obtained by stratified random sampling according to schools size . The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with content validity equal to 1.00 and reliability of 0.93. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance and Scheffe's pair comparison with a statistical significance level at 0.05.

The findings were as follows:

1. The effectiveness of educational management according to basic education standards of schools under Phetchaburi primary educational service area office 2, overall at a high level of practice. Considered on each aspect, every practice was at a high level: the process of teaching and learning that focuses on students is important quality of students and administrative processes and management.

2. The comparison of effectiveness of educational management according to basic education standards of schools under Phetchaburi Primary Educational Service Area Office 2 was classified by schools size, overall and each aspect were different with statistically significance. Especially medium-sized schools were more effective in organizing education according to basic education standards than small schools.

Keywords: Educational Management Effectiveness; Basic Education Standards; School Size

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันและอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงและเติบโตไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติที่หลายคนอาจคาดไม่ถึง เป็นโลกที่มีความผันผวน (volatility) ไม่มีความแน่นอน (uncertainty) มีความซับซ้อน (complexity) และมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน (ambiguity) ซึ่งเกิดจากหลายเหตุผลโดยเฉพาะด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนต้องมีทักษะสำคัญที่จำเป็นในการใช้ชีวิตต่อไปเป็นทักษะที่มีอยู่เดิมแล้วก็ตาม แต่ต้องเพิ่มความเข้มข้นและความสามารถในการนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ซับซ้อน (สำนักงานงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563 : 1-2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีวินัย รักษาศีลธรรม เป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 20) หลักสำคัญของการจัดการศึกษา คือ การนำแนวทางตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของไทย มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา โดยกำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เหมาะสมตามช่วงวัยแต่ละระดับและประเภทการศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของประเทศที่มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ มีความเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาคูณอย่างต่อเนื่งตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563 : 2)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 (2565 : 10-11) เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบและติดตามผล การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 123 แห่ง จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 78 แห่ง สถานศึกษาขนาดกลาง 43 แห่ง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2 แห่ง การสำรวจสภาพปัญหาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ

ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสังกัด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับสังกัดเฉพาะรายวิชาภาษาไทย และเมื่อเปรียบเทียบกับระดับประเทศ พบว่าทุกรายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ในส่วนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 เมื่อเปรียบเทียบกับระดับสังกัดและระดับประเทศ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าทั้งในระดับสังกัดและระดับประเทศทุกรายวิชา จากข้อมูลดังกล่าวยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความไม่แน่นอน มีแนวโน้มสูงหรือต่ำจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิเช่น การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงตามตัวชี้วัดและมาตรฐานการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ คุณภาพของการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น ซึ่งผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ปี พ.ศ. 2564 โดยภาพรวมระดับเขตพื้นที่การศึกษามีผลการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดีทุกด้าน ผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของการจัดการศึกษาที่สำคัญ การพัฒนาผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังของปัญหากล่าวข้างต้น สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานให้บริการด้านการศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา เพื่อประโยชน์ในเชิงนโยบาย ในการกำกับติดตาม แก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ให้ได้มาตรฐานตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 924 คน จากสถานศึกษา จำนวน 123 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำนวน 272 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ เกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) การวิเคราะห์ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) จำแนกรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981 : 125) การวิเคราะห์การเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามพื้นที่จัดการศึกษา โดยวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีประสิทธิผลอยู่ระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมาคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวม มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ สถานศึกษามีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ สถานศึกษามีการดำเนินการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียน

1.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาครู และบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และสถานศึกษามีการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการ

1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมมีประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีประสิทธิผลในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ สถานศึกษาสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน และสถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความรู้และความสามารถอย่างเต็มที่ และสถานศึกษาให้ครูผู้สอนและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้ และนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น

2. การเปรียบเทียบประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ สถานศึกษาขนาดกลางมีประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งมีการดำเนินการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

ขั้นพื้นฐานครอบคลุมมาตรฐานทั้ง 3 ด้าน โดยมีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกปีและนำผลการประเมินผลมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษามากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนิศารัตน์ แสงรี (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนพระราชทานกับโรงเรียนไม่ได้รับรางวัลพระราชทาน พบว่าผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานในกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ จตุรภัทร ประทุม (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทกอล พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งด้านวิชาการ ด้านทักษะชีวิต รวมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะอันพึงประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลชนก ศรีสุตา (2564) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา ด้านคุณภาพของผู้เรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคริต ทรายทอง สาโรจน์ เผ่าวงศ์ และ นิพนธ์ วรรณเวช (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ด้านคุณภาพของผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษากำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจไว้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ของการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีการวางแผนการทำงาน มีการกำหนดยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ที่ชัดเจน นอกจากนี้มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารและการจัดการของสถานศึกษามีกรอบแนวทางที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ โนจิตร (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ด้านการนำองค์กรและการบริหารจัดการที่มีคุณภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลนา วิชัยทัตะ และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับกระบวนการบริหารและการจัดการคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า กระบวนการบริหารและการจัดการคุณภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

1.3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาสร้างโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาทุกแห่งให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม มีความอยากรู้และได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรณ์นัท เอี่ยมภูเขียว (2563) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในจังหวัดสุโขทัย พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีระดับประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาคริต ทราญทอง, สาโรจน์ เผ่าวงศากุล และ นิพนธ์ วรรณเวช (2566) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีการดำเนินการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีการบริหารและจัดการของผู้บริหาร มีปัจจัยทางการบริหาร

ที่พร้อมต่อการจัดการศึกษาและจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแตกต่างกัน ซึ่งสถานศึกษาขนาดกลางมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก อาจเป็นเพราะว่าบริบทและสภาพของสถานศึกษาขนาดกลางมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษามากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิดา ทองผาสุภา (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 พบว่า จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมรินทกาส พัฒนทรัพย์พิศาล (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1.1 สถานศึกษาควรสนับสนุนหรือสร้างความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียน
- 1.2 สถานศึกษาควรจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการ
- 1.3 สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชน และท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีดังนี้

- 2.1 ควรมีการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
- 2.2 ควรมีการศึกษาเรื่องแนวทางในการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
- 2.3 ควรมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีขนาดสถานศึกษาต่างก็มีความแตกต่างกัน ได้แนวคิดดังนี้ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ควรมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาเดียวกัน

ภาพที่ 1 ประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรชนก แยมอุทัย. (2557). ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามทฤษฎีของบุคลาการทางการศึกษา. (การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรนันท์ เอี่ยมภูเขียว. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในจังหวัดสุโขทัย. (การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- กมลชนก ศรีสุตา. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูผู้สอนกับประสิทธิผลตามมาตรฐาน การศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- จตุรภัทร ประทุม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาคริต ทรายทอง, สำโรจน์ เผ่าวงศากุล, และ นิพนธ์ วรรณเวช. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร แบบมีส่วนร่วมกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีเขต 3. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 11(42), 84-93.
- นิสาร์ตน์ แสงวี. (2559). การเปรียบเทียบผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนพระราชทานกับโรงเรียนไม่ได้ รับรางวัลพระราชทาน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปนิดา ทองผาโสภา. (2560). การบริหารสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดการ ศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เมรินทกาล พัฒนทรัพย์พิศาล. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- ลลนา วิชัยชัชคะ และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา กับ กระบวนการบริหารและการจัดการคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. *วารสารนาค บุตรพิทรธรรณ* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 12(3), 60-69.
- ศิริรัตน์ โนจิตร. (2560). ปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 2561-2580 (ฉบับประกาศพระราชกิจจานุเบกษา). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. (2565). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565. เพชรบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติสำหรับประเทศไทย. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.

_____. (2565). รายงานผลการวิจัยการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดตากและจังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้.

Best, J. W. (1981). *Research in education* (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.